

RĪGA

14.04.2026 Nr. N-2026/2111

Uz 01.04.2026 Nr.7-2.3.1e/276

VALSTS KONTROLE

Pirmais revīzijas departaments

pasts@lrvk.gov.lv

AS “RĪGAS SILTUMS” viedoklis par veikto revīziju

Atbildot uz Valsts kontroles 2026.gada 1.aprīļa vēstuli Nr.7-2.3.1e/276 ar ierosinājumu sniegt atbildes uz jautājumiem par veikto lietderības revīziju “Vai ieguldījumi siltumapgādes un ēku energoefektivitātes uzlabošanā nodrošina ilgtspējīgu un ekonomiski pamatotu siltumapgādi?” (turpmāk – Revīzija), AS “RĪGAS SILTUMS” izsaka savu viedokli:

Revīzija bija nepieciešama un tika veikta īstajā brīdī, ņemot vērā šādus faktoros:

- pirmkārt, paaugstinātā sabiedrības interese saistībā ar siltumenerģijas tarifu un to saistītajiem aktuālajiem jautājumiem, kā arī Saeimas parlamentārās izmeklēšanas komisijas “Par Rīgas valstspilsētas centralizētās siltumapgādes sadārdzinājuma iemesliem un enerģētiskās drošības riskiem nākotnē” (turpmāk - PIK) darbību. PIK procesā ir izskanējuši daudzi atšķirīgi viedokļi par siltumapgādes jautājumiem un AS “RĪGAS SILTUMS” darbību, tai skaitā kritiski novērtējumi par iesaistīto pušu darbību vai bezdarbību;
- otrkārt, ir nepieciešams neatkarīgs novērtējums siltumenerģijas tirgus darbībai un rekomendācijas tā tālākai attīstībai.

AS “RĪGAS SILTUMS” atzinīgi novērtē Valsts kontroles revīzijas ziņojumu “Neizmantotais potenciāls un izaicinājumi siltumapgādē” (turpmāk – Ziņojums), kurā ir apkopoti svarīgākie gan visas valsts, gan padziļināti Rīgas siltumapgādes aspekti, analizētas problēmas, izvērtēta procesā iesaistīto pušu darbība, izmantojot iespējas,

ko nosaka normatīvajos aktos noteiktais Valsts kontroles statuss. Savukārt Valsts kontroles revīzijas ieteikumu ieviešanas plānā sniegti ieteikumi problēmu risināšanai AS "RĪGAS SILTUMS", Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk - SPRK), Klimata un enerģētikas ministrijai un Ekonomikas ministrijai, norādot konkrētus ieteikumus un to ieviešanas termiņus.

Ziņojumā ir plaši atspoguļoti Latvijas un Rīgas siltumapgādes izaicinājumi, kas rezultējušies siltumenerģijas tarifa pieaugumos. Galvenais siltumenerģijas tarifu sadārdzinājuma iemesls ir dabasgāzes cenu pieaugums, ņemot vērā augsto dabasgāzes īpatsvaru siltumenerģijas ražošanas bilancē Rīgā un vairākās Latvijas pilsētās. Rīgas siltumapgādes īpatnība Daugavas labā krasta siltumapgādes sistēmā ietver sevī mijiedarbību starp valstiski svarīgu AS "Latvenergo" koģenerācijas staciju TEC-1 un TEC-2 darbību saskaņā ar SPRK apstiprinātiem siltumenerģijas ražošanas tarifiem un neatkarīgu siltumavotu darbību siltumenerģijas tirgū. Siltumenerģijas tirgus pakāpeniski attīstās. Pirms diviem gadiem notika pāreja no nedēļas uz ikdienas tirgu, iepirkumam izmantojot digitālu energoresursu platformu, kas ļāva koģenerācijas stacijām (gan TEC-1 un TEC-2, gan biokurināmā koģenerācijai) efektīvi plānot savu nākamās dienas darbību, balstoties uz elektroenerģijas tirgus rezultātiem. Nākamais solis tirgus attīstībā būs SPRK apstiprinātu iepirkuma ekonomiski pamatotu cenu griestu noteikšana un pastāvīgās jaudas izsole. Pastāvīgas jaudas izsole ir nepieciešama siltumapgādes drošībai ziemas periodā ar mērķi novērst biokurināmā katlu izslēgšanas/iedarbināšanas ciklu nepamatotu pieaugumu.

AS "RĪGAS SILTUMS" vērš Valsts kontroles uzmanību uz tarifa noteikšanas metodiku. Aprēķinot siltumenerģijas tarifus pēc šobrīd spēkā esošās metodikas, kopējais izmaksu apjoms tiek dalīts ar lietotājiem nodotās siltumenerģijas apjomu MWh, kas balstās uz pēdējo gadu vidējiem datiem. Katrā pārdotajā MWh iekļauj gan mainīgās, gan fiksētās izmaksas. Mainīgajās izmaksās nav būtisku problēmu, jo, samazinoties lietotājiem nodotajam apjomam, samazinās arī mainīgās izmaksas. Gadījumā, ja lietotājiem tiek nodots mazāks siltumenerģijas apjoms MWh, fiksētās izmaksas netiek pilnvērtīgi segtas. Ja tas notiek nelielos apjomos, cieš uzņēmuma peļņa un spēja attīstīties, bet, ja lielos apjomos, tad tiek apdraudēta arī darbības nepārtrauktība.

AS "RĪGAS SILTUMS" uzskata, ka tieši regulatīvā rēķina piemērošana arī centralizētajā siltumapgādē būtu labākais mehānisms, ar ko novērst esošās metodikas trūkumus, kā arī tuvināt centralizētās siltumapgādes regulējumu citām enerģētikas nozarēm, kurās jau darbojas regulatīvais rēķins. Regulatīvais rēķins ļautu nodrošināt

stabilāku fiksēto izmaksu atgūšanu neatkarīgi no patēriņa svārstībām, mazinātu ar patēriņa samazinājumu saistīto ieņēmumu nepietiekamības risku. Vienlaikus tas mazinātu naudas plūsmas nenoteiktības riskus uzņēmumam, kā arī risku, ka nepietiekamu ieņēmumu dēļ var tikt atlikti vai ierobežoti nepieciešamie ieguldījumi infrastruktūras uzturēšanā un attīstībā. Papildus tas samazinātu regulatīvās vides nenoteiktības riskus un veicinātu ilgtermiņa stabilitāti nozarē, tuvinot to citu enerģētikas sektoru regulējumam.

AS "RĪGAS SILTUMS" ieskatā siltumenerģijas tirgus dalībniekiem izaicinājums būs Valsts kontroles ieteikuma *"Mērķis tiek sasniegts, ja viss siltums, atskaitot siltumenerģijas balansēšanas daļu apkures periodā, nopirkts tirgū, AS "Latvenergo" pieejamie gāzes sildāmkatli tiek izmantoti tikai tad, ja AS "Latvenergo" nav pieejama koģenerācijas"* realizācija. Tā priekšnosacījums ir Valsts kontroles ieteikuma SPRK primāra izpilde, kas paredz AS "Latvenergo" koģenerācijas staciju siltumenerģijas ražošanas tarifu noteikšanu, ņemot vērā konkurences situāciju, atsevišķi nodalot izmaksas un pakalpojumus, kas nepieciešami sistēmas tehniskai funkcionēšanai un drošības rezervēm. Ir jāveic arī Enerģētikas likuma grozījumi, atceļot vai koriģējot prasību rīkot iepirkumu par visu konkurējošo siltumenerģijas apjomu. AS "RĪGAS SILTUMS", gatavojot jaunu iepirkumu modeli, veiks konsultācijas ar ražotājiem, tai skaitā ar AS "Latvenergo", ar mērķi nepieļaut situāciju, kurā rīkojot iepirkumu par visu apjomu, atskaitot balansēšanas daļu, pazūd ražotāju konkurence, ja netiek piedāvāts atlikumsiltums. Šādas situācijas sekas var rezultēties iepirktās siltumenerģijas cenas un Rīgas siltumenerģijas tarifa pieaugumā.

AS "RĪGAS SILTUMS" izvērtēs Valsts kontroles Ziņojumā izteikto viedokli par meitas uzņēmuma SIA "Rīgas BioEnerģija" integrēšanas AS "RĪGAS SILTUMS" lietderību. Ziņojumā minētie finanšu dati ir par laika periodiem, kuros neatkarīgie ražotāji varēja gūt īpaši augstu peļņu. Šobrīd ir veikti iespējamie tirgus regulēšanas pasākumi, kas ierobežo šādu iespēju un nākamajā apkures periodā, stājoties spēkā SPRK aprēķinātai iepirkuma robežcenai, šis process turpināsies. Valsts kontrolei nav bijis mērķis pētīt SIA "Rīgas BioEnerģija" ietekmi uz siltumenerģijas tirgus darbību. SIA "Rīgas BioEnerģija" ar kopējo jaudu 96 MW ir nākamais lielākais ražotājs pēc AS "Latvenergo" un aptuveni 6 mēnešus gadā nodrošina siltumtīklu balansēšanu un hidrauliskā režīma uzturēšanu. Tas ļauj pusgadu neiepirkt siltumenerģiju par AS "Latvenergo" tarifu. Šajā periodā AS "Latvenergo" piedalās iepirkumos tikai ar atlikumsiltumu. Ir svarīgi, lai SIA "Rīgas BioEnerģija" šajā laika periodā būtu konkurētspējīga – startētu iepirkumā nevis ar ražošanas pašizmaksu, bet

nepieciešamības gadījumā ar zemāku cenu, kas ļauj iegūt tiesības ražot un neapturēt iekārtas. Gadījumā, ja SIA "Rīgas BioEnergija" ražošanas objekti kļūs par AS "RĪGAS SILTUMS" struktūrvienībām, tiks ierobežota spēja konkurēt. Vasaras, un pārejas periodā šie siltumavoti tiks izslēgti no iepirkuma, nespējot piedāvāt konkurētspējīgu cenu (nepieciešams cenu samazinājums, kas ir samērojams mainīgajām izmaksām) un balansēšanu pārņems AS "Latvenergo" ar samaksu saskaņā ar SPRK tarifu.

Svarīgākais SIA "Rīgas BioEnergija" darbības efekts ir aktīva līdzdalība izsolē, tādējādi nodrošinot neatkarīgo ražotāju biokurināmā koģenerācijas stacijas dalību izsolē, kas rezultējas zemākā siltumenerģijas iepirkuma cenā. Ja SIA "Rīgas BioEnergija", kļūstot par RS struktūrvienību, tiek uzdots strādāt ar fiksētu cenu, kas atbilst AS "RĪGAS SILTUMS" ražošanas pašizmaksai, šāda aktīva līdzdalība tirgū kļūst neiespējama. Tā rezultātā izsole apstāsies pie cenām, kas būs vienu centu zem AS "RĪGAS SILTUMS" ražošanas tarifa un būs aptuveni par 20 EUR/MWh augstākas par šī brīža aktīvā tirgus izsoļu cenām, kad tiek piedāvāts atlikumsiltums.

Saskaņā ar Valsts kontroles ieteikumu tiks sagatavots SIA "Rīgas BioEnergija" integrēšanas AS "RĪGAS SILTUMS" ieguvumu, potenciālo risku, ietekmes uz siltumenerģijas tirgus darbību, ietekmes uz AS "RĪGAS SILTUMS" siltumenerģijas tarifu izvērtējums, kas tiks iesniegts akciju sabiedrības akcionāriem.

AS "RĪGAS SILTUMS" novērtē Valsts kontroles ieteikumus kā saprotamus gan nozares speciālistiem, gan plašākai sabiedrībai un uzskata, ka tie palīdzēs uzlabot centralizētās siltumapgādes darbību.

Valdes priekšsēdētājs (paraksts *) K. Kalniņš

Valdes loceklis (paraksts *) R. Elliņš

I. Urtāns 29246211

*** Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.**